

Onderwerp

Sluiten bestuursovereenkomsten met het COA inzake opvangcentra

Datum collegevergadering	23 april 2025
Thema programmabegroting	Nieuwkomers
Portefeuillehouder	Gea Hofstede
Zaaknummer	-

Samenvatting

De door het COA geëxploiteerde opvanglocatie Arnhemsestraatweg 348 in Velp stopt op 1 mei 2025 en de gemeentelijke opvanglocatie Broekstraat 9 in Velp stopt op 15 juli 2025.

Het COA heeft het uw college verzocht om de opvang van asielzoekers op de opvanglocatie Arnhemsestraatweg 348 in Velp en de opvanglocatie Broekstraat 9 in Velp te verlengen. In dit voorstel wordt gevraagd in te stemmen met een tweetal overeenkomsten die deze verlenging mogelijk maken. De Arnhemsestraatweg 348 in Velp wordt met 5 jaar verlengd en de gemeente verlengd de Broekstraat 9 in Velp met 1 jaar. Na deze verlenging gaat de gemeente een inspanningsverplichting aan om de Broekstraat 9 in Velp of een vergelijkbare locatie in stand te houden totdat de nieuwe buurten zijn gerealiseerd. Tot slot worden de huidige knelpunten in de samenwerking met het COA geadresseerd.

Voorgesteld besluit

1. Het sluiten van de 'Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvanglocatie aan de Arnhemsestraatweg 348 te Velp (gemeente Rheden)' (bijlage 1).
2. Het sluiten van de overeenkomst 'Bestuurlijke Afspraken voor de gemeentelijke opvang in de gemeente Rheden' (bijlage 2).

Inleiding

Verlenging vluchtelingenopvang op de Arnhemsestraatweg 348 in Velp

In 2022 is de opvanglocatie door het COA in gebruik genomen. De huidige bestuursovereenkomst en daarmee de opvang van vluchtelingen eindigt op 1 mei 2025. Vanwege het naderende einde is het gewenst om de opvanglocatie te verlengen door een nieuwe overeenkomst te sluiten met het COA.

Verlenging vluchtelingenopvang op de Broekstraat 9 in Velp

Naast het verlengen van de vluchtelingenopvang op de Arnhemsestraatweg 348 stopt de Tijdelijke Gemeentelijke Opvanglocatie (TGO-locatie) Broekstraat 9 op 15 juli 2025. Het ministerie van Justitie en Veiligheid en het COA hebben op 12 juli 2024 de gemeente met klem verzocht de Broekstraat 9 in Velp in stand te houden totdat de nog te realiseren langdurige gemeentelijke opvang de nieuwe buurten in gebruik zijn. Vanwege het naderende einde van de huidige bestuursovereenkomst is het gewenst om een overeenkomst te sluiten met het COA zodat de opvanglocatie in stand kan worden gehouden. De Broekstraat 9 in Velp wordt met 1 jaar verlengd en de gemeente zal zich inspannen om de Broekstraat 9 of een vergelijkbare locatie in stand te houden totdat de nieuwe buurten zijn gerealiseerd.

Nadere afspraken over de knelpunten en de toekomst van de gemeentelijke opvang

De gemeente heeft momenteel één tijdelijke gemeentelijke opvangvoorziening (TGO), de Broekstraat 9 in Velp. De gemeente is bezig met het realiseren van de opvang van asielzoekers voor minimaal 20 jaar in de twee nieuwe buurten in Dieren en Velp. Op 12 juli 2024 zijn het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het COA akkoord gegaan met het aanbod van de gemeente om langdurige vluchtelingenopvang te realiseren in twee nieuwe buurten. Dit wordt een Duurzame Gemeentelijke Opvang (DGO)-locatie, DGO-locaties zijn een andere vorm van opvang dan de huidige TGO-locatie aan de Broekstraat 9 in Velp. In deze overeenkomst wordt

afgesproken dat er nadere afspraken worden gemaakt over DGO-locaties voor 1 januari 2026. Tot slot worden huidige knelpunten in de overeenkomst geadresseerd. De hierboven genoemde afspraken gelden voor de opvanglocatie de Broekstraat 9 te Velp en de asielopvang in de nieuwe buurten.

Beoogd effect

Met dit voorstel wordt beoogd mogelijk te maken dat de gemeente Rheden langdurig vluchtelingen opvangt.

Door het sluiten van de overeenkomsten (bijlagen 1 en 2) maken we het mogelijk om langdurig in de gemeente Rheden vluchtelingen opvang te realiseren. Daarnaast adresseren wij de huidige knelpunten met betrekking tot de gemeentelijke opvang. Tot slot maken we afspraken over de manier waarop de gemeentelijke opvang verder ontwikkelen van Tijdelijke Gemeentelijke Opvang naar Duurzame Gemeentelijke Opvang.

Argumenten

- *De opvanglocaties komen niet ten einde*

Op dit moment de locaties sluiten zou ervoor zorgen dat de opvang van vluchtelingen plotseling stopt. Door de overeenkomsten te sluiten wordt de door het COA geëxploiteerde opvanglocatie aan de Arnhemsestraatweg 348 in Velp met 5 jaar verlengd en de door de gemeente geëxploiteerde opvanglocatie aan de Broekstraat 9 te Velp wordt verlengd met 1 jaar en de gemeente zal zich inspannen de Broekstraat 9 of een vergelijkbare locatie in stand te houden totdat de nieuwe buurten gerealiseerd zijn.

- *De gemeente moet voldoen aan de taakstelling uit de Spreidingswet*

Hiervoor moet de gemeente minimaal 200 reguliere opvangplekken en 50 Amv-opvangplekken (opvangplekken voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen) realiseren. Het verlengen van beide opvanglocaties zorgt ervoor dat de gemeente voldoet aan haar taakstelling onder de Spreidingswet.

- *Het bieden van langdurig beschikbare opvangplekken draagt bij aan het programmadoel: Het bieden van een kansrijke start en een fijne plek in de samenleving*

Het sluiten van langdurige overeenkomst sluit aan bij het programmadoel: Het bieden van een kansrijke start en een fijne plek in samenleving. Om dit doel te bereiken in het programmaplan opgenomen dat we duurzame opvang van minimaal 5 jaar realiseren.

2.1. Het bieden van langdurig beschikbare opvangplekken draagt bij aan de personele continuïteit

Door het bieden van langdurig beschikbare gemeentelijke opvangplekken kan de gemeente de personele continuïteit waarborgen. Hierdoor hoeft de gemeente niet opnieuw personeel met de juiste kennis en vaardigheden te werven wanneer de nieuwe buurten in gebruik worden genomen.

2.2. Het adresseren van de knelpunten (vooral het adresseren van de handhavingsproblematiek) draagt bij het aan het programmadoel: Het bieden van een kansrijke start en een fijne plek in de samenleving

Het adresseren van de knelpunten draagt bij aan het programmadoel: Het bieden van een kansrijke start en een fijne plek in de samenleving, door dat we hierdoor een veilige opvangplek kunnen bieden. In de overeenkomst 'Bestuurlijke afspraken voor de gemeentelijke opvanglocaties in de gemeente Rheden' (bijlage 2) worden de knelpunten omtrent handhaving, gegevensuitwisseling en verbinding van asielzoeker met de gemeente Rheden geadresseerd.

2.2. De voorjaarsnota verandert de budgettaire ruimte van het COA, hierdoor kunnen zij niet meer zelfstandig langdurige overeenkomsten voor gemeentelijke opvang sluiten.

Indien deze overeenkomsten niet worden gesloten zal er op korte termijn zonder nader overleg en goedkeuring van het ministerie geen overeenkomst gesloten kunnen worden.

2.3. Afspraken omtrent de verdere ontwikkeling van de gemeentelijke opvang

De gemeente heeft weliswaar financieringsafspraken gemaakt rondom de nieuwe buurten, maar voor er zijn nog geen samenwerkingsafspraken gemaakt omtrent de nieuwe buurten. Met het sluiten van deze overeenkomst werken we deze samenwerkingsafspraken nader uit, inclusief de beoogde ontwikkeling in de toekomst.

Kanttekeningen en/of risico's

1.1. Risico op weerstand in de omgeving (Arnhemsestraatweg 348 in Velp)

Wij achten dit risico minimaal. Bij het in gebruik nemen van de opvanglocatie van de Arnhemsestraatweg 348 in Velp is er een participatietraject doorlopen. Daarnaast is in artikel 9 van de Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvanglocatie binnen de gemeente Rheden is opgenomen dat het COA een participatietraject organiseert dat als opbrengst heeft dat er voldoende draagvlak voor verlenging is. Het COA is geen eigenaar van het pand. De eigenaar is vrij om zijn pand te verhuren aan andere partijen en voor andere doelgroepen. De buurt geeft de voorkeur aan een opvanglocatie boven de huisvesting van arbeidsmigranten en/of studenten.

2.1. Risico op weerstand in de omgeving (Broekstraat 9 in Velp)

Bij de totstandkoming van de Broekstraat 9 in Velp was de mogelijkheid tot verlenging tot 15 juli 2026 onderdeel van het participatietraject. Wij weten op dit moment nog niet hoe omwonenden aankijken tegen een verdere verlenging.

2.2. De gemeente gaat een inspanningsverplichting aan om de Broekstraat 9 in Velp of een vergelijkbare locatie in stand te houden totdat de nieuwe buurten zijn gerealiseerd.

Er is geen garantie dat de gemeente de Broekstraat 9 in Velp in stand kan houden totdat de nieuwe buurten zijn gerealiseerd. Er is op het moment ook geen vergelijkbare alternatieve locatie gereed om in gebruik te nemen. Het risico van deze verplichting is klein aangezien het hier gaat om een inspanningsverplichting. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid dat een nieuwe vergelijkbare locatie meer kost om te exploiteren en het huidige forfaitaire bedrag niet dekkend is. De kans dat het forfaitaire bedrag niet kostendekkend is achten wij klein. Indien dit wel het geval is treden we in overleg met het COA over de te betalen vergoeding.

2.3. Er is nog geen duidelijkheid over de exacte invulling van de DGO-vorm

De onzekerheid brengt een risico met zich mee. Voor 1 januari 2026 zullen het COA en de gemeente hierover nadere afspraken vastleggen. De mogelijke extra verantwoordelijkheden bevinden zich op punten waar de gemeente al langer streeft om uitvoering van te realiseren, zoals handhaving en innen van de eigen bijdrage.

2.4. Afbouw van de immateriële opvang en leegstand van de nieuwe buurten

In de overeenkomst is overeengekomen dat in het geval van leegstand van de nieuwe buurten het COA en de gemeente in overleg treden over het zo snel mogelijk afbouwen van de kosten voor de immateriële opvang (begeleiding van de bewoners). Hierdoor ontstaat het risico dat de opvanglocatie de nieuwe buurten korter dan 20 jaar in gebruik zal zijn. De opvanglocatie blijft wel in stand en wordt dan niet gebruikt. De gemeente zal wel financiering blijven ontvangen ter vergoeding van de huur. Dit brengt het risico met zich mee dat de opvanglocatie leeg komt te staan. Het risico hiervan is beperkt aangezien in de overeenkomsten met Vivare rekening gehouden zal worden met de mogelijkheid van beëindigen van de huurovereenkomst voor de woningen die voor de asielopvang worden ingezet. Deze woningen komen dan weer beschikbaar binnen de woningvoorraad van Vivare. Met het COA is overeengekomen dat er wordt gekeken of de materiële opvang ingezet kan worden voor andere doelgroepen, waardoor leegstand wordt voorkomen.

2.5. Toestemming nodig van het COA voor inzet van derden bij het opzetten van gemeentelijke opvang onder de verantwoordelijkheid van derden

In de overeenkomst is overeengekomen dat de gemeente voor het exploiteren van gemeentelijke opvang onder de verantwoordelijkheid van derden toestemming nodig heeft van het COA en dat de gemeente borgt dat de inzet van derden voldoet aan de wettelijke vereisten. Het risico hiervan is beperkt omdat de gemeente de verantwoordelijkheid van het exploiteren van de opvang niet uitbestedt aan een derde partij. Het COA en de gemeente zullen nog verder uitwerken welke inzet specifiek toestemming vereist van het COA.

2.6. De burgemeester heeft niet het recht om de overeenkomst eenzijdig op te zeggen in verband met de openbare orde

In de overeenkomst is geen artikel opgenomen dat de burgemeester het recht geeft om de overeenkomst eenzijdig op te zeggen in verband met de openbare orde. Indien er ernstige ongeregeligheden voordoen gaat de burgemeester in overleg met het COA om te bezien of een oplossing kan worden bereikt. De burgemeester heeft uiteraard wel zijn gebruikelijk bevoegdheden met betrekking tot de handhaving van de openbare orde.

2.7. Er is nog geen duidelijkheid over de kwaliteitseisen waaraan de nieuwe buurten moeten voldoen

Het risico van deze onduidelijkheid is minimaal. Het COA heeft aangegeven dat zij zich er bewust van zijn dat de nieuwe buurten een specifieke vorm van opvang zijn waar de gebruikelijke eisen niet zomaar kunnen worden toegepast. De gemeente en het COA zullen vaststellen welke eisen wel en niet van toepassing zullen zijn.

Financiën

	Bedrag (€)	Jaarschijf / jaarschijven
Enmalige uitgaaf:	€ 0	2025
Investering:	€ 0	2025
Structurele lasten:	Nee, incidenteel. Vergoeding vanuit COA is voldoende de lasten te kunnen dekken.	2025 en zoveel langer de TGO Broekstraat 9 of een vergelijkbare locatie open is.

De kosten van de opvanglocatie aan de Arnhemsestraatweg 348 in Velp worden gedragen door het COA. De gemeente wordt gecompenseerd voor de kosten van de opvanglocatie via het Faciliteitenbesluit. Indien de gemeente wordt geconfronteerd met een onredelijke hoeveelheid extra kosten kan er een extra uitkering worden aangevraagd bij het ministerie.

Voor het voortzetten van de gemeentelijke opvanglocatie Broekstraat 9 of een vergelijkbare locatie krijgt de gemeente een forfaitair bedrag van € 78,- per plek per dag jaarlijks geïndexeerd op basis van het CPI. Dit bedrag is meer dan kostendekkend. Indien hiervoor genoemde bedrag niet kostendekkend is voor de opening van een vergelijkbare locatie dan treden partijen in overleg.

De financiering voor de nieuwe buurten is vastgelegd in afspraken over de nieuwe buurten. Aan deze financiering wordt niets veranderd in deze overeenkomsten.

De financiële consequenties worden bij de begroting en bestuursrapportages gecommuniceerd. Omdat er bij het aangaan van deze overeenkomst nu geen financiële consequenties gemoeid zijn.

Uitvoering

De overeenkomsten worden getekend. Hiermee worden de opvanglocaties Arnhemsestraatweg 348 in Velp verlengd met 5 jaar en De Broekstraat 9 in Velp wordt met 1 jaar verlengd. Na deze verlenging zal de gemeente zich inspannen om de Broekstraat 9 of een vergelijkbare locatie in stand te houden totdat de nieuwe buurten zijn gerealiseerd.

Er zal voor 1 januari 2026 een verdere uitwerking tot stand moeten komen over de verantwoordelijkheden en taken op de DGO-locaties.

Participatie en communicatie

In artikel 9 van de Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvanglocatie binnen de gemeente Rheden is opgenomen dat het COA een participatietraject organiseert. Bij het

participatietraject worden de buurt, bewoners van de gemeente, bedrijven en andere betrokken actief betrokken. Het COA stelt een participatieplan op dat wordt gedeeld en besproken met de gemeente. Het participatietraject zorgt dat er voldoende draagvlak is voor de verlenging van de opvanglocatie.

Bij de totstandkoming van de Broekstraat 9 in Velp was de mogelijkheid tot verlenging tot 15 juli 2026 onderdeel van het participatietraject. Wij weten op dit moment nog niet hoe omwonenden aankijken tegen een verdere verlenging, hiervoor zal in het kader van een eventuele ruimtelijke procedure een nieuwe participatietraject opgestart moeten worden.

Bijlagen

1. Bestuursovereenkomst inzake de vestiging van een opvanglocatie binnen de gemeente Rheden
2. Bestuurlijke Afspraken voor de opvanglocatie Broekstraat 9 te Velp, in de gemeente Rheden

De Steeg, 23 april 2025

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris